GULDGÅSEN udgives af Lokalhistorisk Forening for Vordingborg
Tryk: Steen Olsen, Mern
Ansvarshavende redaktør: Povl Erik Thomsen, 20 64 73 93, povlerik@hotmail.com

Bestyrelse

Brian Devantie (formand)	29469786	hebri@mail.dk
Niels P. Christensen (kasserer)	55375825	ninori@privat.dk
Jørgen Larsen (sekretær)	23230570	mads.jensensvej3@gmail.com
Povl Erik Thomsen (redaktør)	20647393	povlerik@hotmail.com
Leif Pedersen	55345260	ltpedersen@mail.dk
Jesper Hansen (suppleant)	23688548	jh@nyråd.net
Grethe Langesøe Wich (suppleant, slægtsforskning)	55374120	glwich@gmail.com

Foreningens adresse:
Lokalhistorisk Forening for Vordingborg, Jørgen Roedsvej 8, 4760 Vordingborg
e-mail: hebri@mail.dk

Vordingborg Lokalhistoriske Arkiv

Lokalarkivet og arkivleder: Berit Christensen, tlf 55363817,
e-mail: lokalarkivet@vordingborg.dk

Lokalarkivet har til huse i KulturArkaden på Sydhavnen i Vordingborg.
Åbningstider: Tirsdag 10 - 16 ellers efter aftale med arkivaren.
I arkivets læserum og lokalsamling er der åbent i bibliotekets almindelige åbningstid

Guldgåsen

Nr. 3, 30.. årg.
September 2018

Lokalhistorisk Forening for Vordingborg

Nu falmer skoven trindt om land,
og fuglestemmen daler;
alt flygted storken over strand,
ham følger viltre svaler.

N.F.S. Grundtvig

Landsbyen Teglstrup i ryttergodstiden

af Lis B. Jensen

Teglstrup ligger i den sydøstlige del af Udby sogn og grænser op til Ugledige.

I sine optegnelser om Teglstrup fortæller Holger Munk lidt om byen og gårdene i tiden 1700-1770 - her gengivet i referat:

Teglstrup var en god by ifølge jordebogen af 1719, den ligger udi skoven og har med sine 3 marker god græsning, humlekuler (en i jorden gravet kule, hvori humlerødderne nedlægges) og frugthaver. Hartkornet er temmelig højt af en skovby. Der er 5 gårde i byen. De 4 gårde tilhører kongen, den 5te er en "bondejendom". Desuden ligger der en jordlod, der tilhører Udby kirke. Der er meget slægtskab i byen, og fæstebrevene viser slægtskabets styrke ved, at gårdene går videre fra fader til søn.

Matr.1.
Denne gård beboedes af Niels Nielsen. Han giftede sig i "prins Jørgens tid" med enken Karen Rasmusdatter. Hun døde 1710, og han giftede sig igen med Maren Pedersdatter. De fik 8 børn, men ingen af disse overtog gården. Niels Nielsen døde i 1730 og fik et flot skudsmål af ridefogeden, Giert Willumsen: "en duelig og flittig mand der gerne vil stræbe at berigtige enhver lige ret". Maren giftede sig med Bent Hansen – de fik 2 børn, Søren og Christen. Søren fik en gård i Ornebjerg, og Christen overtog fødegården i 1762. Christen måtte tage over til Ornebjerg og hjælpe broderen og faderen, der døde henholdsvis i 1764 og 1766. Gården i Teglstrup blev ikke overgivet til fremmede, men blev overtaget af Marens halvbroders næstældstesøn, Peder Andersen, der sad som rytterbonde i Rødstofte. Se nærmere under matr. 3 og 5.

Matr. 2
Denne gård beboedes i 1718 af Hans Pedersen, der ikke kunne klare den og blev frataget gården i 1724. Den nye fæster blev Hans Hemmingsen, der forsatte efter udskiftningen af ryttergodset. Hans Pedersen, hvis kone var født på nabogården no. 5, blev i sin by, hvor han fæstede "en øde plads på Teglstrup Gade" og her byggede et 4 fags* hus.

Matr. 3
Denne gård var også kongens, men i så slet stand, at fæsteren Morten Pedersen frasattes. Anders Jensen på matr. 5 måtte tage den med i sin drift mod visse forpligtelser, men uden at betale indfæstning. Han havde tillige fæstejord under Udby Kirke. Herved blev matr. 3, 5 og 6 slået sammen under én

Under anlæggelsen af banen byggede fisker Lars Henriksen Hotel Masnedsund, og samtidig opførte statsbanerne en havn med kaj og tilbehør.
Den 13. november 1872 kom den store stormflod med alle dens ulykker. I den gamle færgegård løb vandet ind ad vinduerne. Brøndene blev fyldt med saltvand. Hele Rørbunden og den jord, der hørte til Færgegården stod under vand – ligesom begge sider af Færgegårdsvej helt op til Volmerhus og Oringehalvøen. Det medførte, at man byggede et dige ved Masnedsund i en bue langs med stranden fra Oringehalvøen og hen til Masnedsund Station.

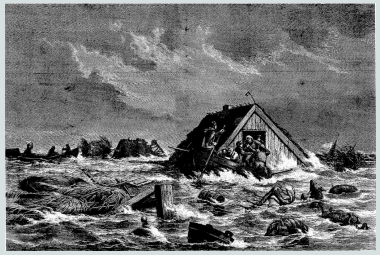

Efter Sydbanens åbning viste det sig, at Masnedsund Havn frøs til om vinteren, så staten besluttede at bygge Masnedsundbroen og føre banen over til Masnedø. Dengang kendte man ikke til sænkekasser – man brugte en dykkerklokke.
Da overfartsleder Møller (Jørgen Peter Møller) døde, købte hans søn, Herman (Ludvig Ree) Møller, ejendommen og lod den nedrive og byggede en ny på samme grund.
I 1888 opførtes Masnedsund Svineslagteri, så nu var det slut med at sende svin til Tyskland og København med damperne.

Nu vil jeg ikke røbe mere fra disse tre artikler. - Hvis man ønsker at læse artiklerne, kan man komme ned på Lokalarkivet og spørge efter dem – eller se de af dem, der hænger på vores opslagstavler.

1. smakke, bæltsmakke, mindre hollandsk skibstype; i Danmark egentlig blot betegnelsen for et firkantet sprydsejl, men også brugt om de klinkbyggede og spidsgattede både, som blev anvendt til fiskeri og transport, især i Lillebælt og syd for Fyn. Disse to- eller tremastede både havde et smakkesejl på hver mast; sejlene var ofte af forskellig størrelse, og ved tiltagende vind kunne man lægge et eller to af dem ned eller bytte om på dem.
Kilde: Ib Nielsen: smakke i Den Store Danske, Gyldendal. Hentet 11. august 2018 fra http://denstoredanske.dk/index.php?sideId=161307

tiget med at føre de gamle smakker fra Masnedsund over til Gåbense og tilbage igen. Her boede også Marie Kælderpige, der havde restaurant, og hos hvem de rejsende kunne få kaffe og øl, mad og snaps.

Herefter kommer der et langt afsnit om postkørslen, postvognene og postkuskene, som jeg ikke vil referere.

Øvelsesplads for dragoner

På den plads, hvor slagteriet nu ligger, var der øvelsesplads for dragonerne samt skydebane. Hvor Masnedsund Station nu ligger, var der en stor skydevold, og dér har jeg sammen med andre drenge været med til at grave bly ud, når vi fik lejlighed til det. Det var forbudt - men drenge er jo drenge.

I 1870 begyndte man at udvikle Sydbanen. Arbejdet blev ledet af engelske ingeniører. Man byggede en toetagers banegård, og da englænderne var færdige, blev alt materiel og alle dyr bortauktioneret. Den ene af hestene, ”Judas”, en Clydedale Horse, blev købt af forvalter Christen Ravn fra Hulemose.

drift – lige bortset fra en kort periode fra 1723-1735, hvor Jacob Larsen havde fæstet; efter den tid var det igen samme drift.

Matr. 4
Denne gård beboedes af Lars Jacobsen og var i god tilstand. Han afstod den på grund af alder til sønnen, Hans Larsen, som i 1768 afstod gården på grund af alder og skrøbelighed til Ole Pedersen. Han sikrede sig dog at kunne blive boende på gården i sin livstid.

Matr. 5
Denne gård var en selvejergård. Anne Svendsdatter fik den udlagt som arv efter sin første ægtemand, Christen Friderichsen. Undertømmeret til bygningerne var væk, og jorden var meget dårlig og ikke gødet.

Hun blev gift med Jens Gregersen i 1686 i Jungshoved, og dette år fik de deres første barn.

I 1692 døde Jens Gregersen i Teglstrup, og skiftet var stort og rigt, så det må antages, at han har været en dygtig bonde. De fik i alt 4 børn, hvoraf den yngste var Kirsten, der blev født efter faderens død.
Hun blev gift med Hans Pedersen på gård no. 2.
Den yngste søn, Anders, er ham, vi senere ser som ejer af og bruger af matr. 3 og 5.

Anne Svendsdatter blev nu gift for 3. gang med Peder Nielsen, og de fik 2 piger, hvoraf den ene, Anne, kom til Ammendrup, og den anden, Maren, blev gift med Niels Nielsen på gård no. 1.

I 1710 døde Peder Nielsen, og Anne Svendsdatter var nu enke for 3. gang. Sønnen Anders var nu 19 år og overtog gården, som han fik skøde på i 1731.

Anders Jensen døde i 1746 og hans enke, Maren, giftede sig da med gårdmand Christen Brandt, der testamenterede hende gården, da han ingen børn havde, og hun havde "uforsynede" børn. Christen Brandt døde i 1770. Maren blev på gården til 1773, hvor den blev overdraget til sønnen, Peder Andersen, som i mellemtiden var blevet fæster på gård matr. 1. Han havde ellers haft en gård i Rødstofte, som han måtte afgive, da der var brug for ham på fasterens gård matr. 1. Han døde her før moderen (hun døde først i 1778). og derfor blev det hans eftermand, Ole Hansen, der overtog gården. For at skaffe likviditet til sine medarvinger solgte Ole Hansen gården til geheimeråd Frederik Raben, og dermed er matr. 5 ikke længere en selvejergård.

**1 fag: I Bindingsværk var "et fag" afstanden mellem to lodrette stolper, ofte 1 favn= 6 fod=72 tommer ~1,86 meter.*

Frederik Sopphus Raben 1745-1820 var geheimeråd og kammerherre. Han ejede godserne Beldringe, Lekkende, Restrup samt Kjørstrup på Lolland og Stenalt på Djursland.. - Raben betalte i 1793 for fornyelsen af taget på Udby kirke.

Fra arkivets gemmer
Ved Lis B. Jensen

Masnedsund i gamle dage
Af Lis B. Jensen

I arkivets gemmer har jeg fundet tre artikler af fisker og reservehavnefoged Frederik Petersen fra februar 1949. Han var da 88 år. Han er født i Nr. Vedby i 1861 og kom til Vordingborg før 1870, hvor man kan se, at familien boede på Færgegården som fam. no. 4. Det er matr. 14e.

Her følger en afskrift af nogle sekvenser i artiklerne:

Dengang jeg var dreng, så Masnedsund meget anderledes ud end nu, fortæller han. Nede ved stranden lå den rigtige gamle Færgegård, hvis have gik næsten ned til vandet. Den ejedes af Rosenfeldt Gods og var bortforpagtet til overfartsleder Møller.

Den gamle Færgegård i Gåbense

På den anden side af vejen lå og ligger stadig det gamle Færgekarlehus, og her boede færgekarlene, der var beskæf-

tilbage af den gamle radarstation. Mens den fungerede, var den ud over at være en stor arbejdsplads med mange ansatte også et vigtigt led i det danske forsvars strategi.
Vi har plads til 50 gæster, og besøget finder sted **lørdag den 6. oktober klokken 14.00** Vi mødes ved Jernporten, derefter er der adgang til det forjættede land med rundvisning af personer, der kender området som deres egen bukselomme.
Historiker og overinspektør ved Stevnsfortet, Thomas Tram Pedersen, som har været en stor fortaler for bevarelsen af Skovhuse-radaren, ser den lokale radar på Sydsjælland som noget særligt. - "Radaren ved Skovhuse var netop ekstra kraftig og kunne overvåge helt ind i Polen og Østtyskland. Det var vigtigt, hvis man skulle nå at varsle om, at der var fly på vej - for de kunne være i København i løbet af få minutter," fortæller han.
I dag er det kun tårnene og radomet - kuplen - der står tilbage, men helt frem til begyndelsen af 2000-tallet var der en kæmpestor radar-antenne på omkring 16 meter inde i kuplen. Radaren var hemmelighedsstemplet, og den sidste model tilhørte NATO, der fik den tilbage efter nedlæggelsen.
Tidligere sad der folk 24-7 og holdt øje og identificerede fly, og hvis flyene ikke meldte tilbage, sendte man besked om at sende jagerfly af sted, fortæller koldkrigseksperten, der gør det klart, at andre lignende kupler er bygget om og moderniseret, mens Skovhuse netop er helt unik, fordi både tårn og kuppel er bevaret i den oprindelige form. (Husk selv at medbringe evt. mad og drikke)

Torsdag den 11. oktober kl. 19 i KulturArkaden

vil formanden for Zoneredningskorpsets venner,
advokat Frederik Madsen,

holde foredrag om Zoneredningskorpsets start i Eskildstrup på Falster og herefter om Zonens tid i Vordingborg frem til sammenlægningen med Falck i efteråret 1963.

Zone-Redningskorpset blev dannet i 1930 af udbrydere af Falcks Zone-Brand-Væsen. Falck og Zonen kæmpede i en hård konkurrence, der for Zonens vedkommende betød udvikling af innovative projekter som f.eks. flyveambulance-tjenesten. I 1963 købte Falck aktierne i Zonen, og korpsene bar herefter navnet Falck-Zonen frem til 1977. Fra 1977 er korpsene alene markedsført under navnet Falck.
K.B. Røpke var Zonens stationsleder i Vordingborg fra 1947-1963

Vådeskudsulykkerne på Iselingen

Af Vagn Boberg Nielsen

På Iselingen skete der for 190 år siden to vådeskudsulykker med 1½ års mellemrum.

Således så godset Iselingen ud indtil 1802, hvor baronesse Marie Iselin lod den nye hovedbygning opføre

Den første ulykke skete 22. december 1826. Sønnerne på Iselingen havde lige fået juleferie. De fik lov til at gå på jagt med skovfogeden og nogle kammerater i Ørslev Kohave.

Kammeraterne gik ved siden af hinanden, da et gevær gik af og ramte Michael Aagaard, søn af godsejeren på Iselingen.

I første omgang blev der lavet en bærebør til at transportere ham hjem til Iselingen på. Hans mor havde fået meddelelse om ulykken og var kørt sin sårede søn og hans kammerater i møde. Hun havde pakket den lukkede vogn med sengeklæder, og da hun mødte det sørgelige optog på Nyrådsvej, fik hun sin søn ind i den lukkede vogn og bragte ham hjem til Iselingen. Han døde imidlertid samme aften. - Han var sin moders fryd og sin faders stolthed og glæde. Det blev et smerteligt savn. Det var sandsynligvis ham, der skulle have arvet Iselin-

gen. Nu blev det i stedet hans søster og svoger, Martin Hammerich, der blev de efterfølgende ejere.

Den anden vådeskudsulykke skete den 7. august 1828 kl. 21. Skovrider Peder Christensen, der i sin ungdom var uddannet som skytte på Gisselfeldt, var blevet bedt af herskabet om at skyde en buk, som man havde udset sig i Tykkeskoven. Det er den store skov, der ligger mellem Iselingen, Græsbjerg og Bjergemarken.

Billedet viser Kallevadshuset (betyder huset ved kalvefolden), som det så ud i 1893. I Vordingborg blev huset også kendt som Kejserhuset.
I 1828 lå Kejserhuset vist nok lidt syd for Søndertoften 11 og 13. Det er nok revet ned omkring 1840, og Niels Hansen flyttede over i det nærliggende Kallevadhus ved Bjergemarken. Han har muligvis taget navnet med. Der boede 2 familier i Kallevadhuset, de var ansat på Iselingen.

Peder Christensen (min tip-tip-oldefar), som var skovrider med bopæl på fæstegården Nørreskovgård i Ørslev, før den blev 3doblet til en proprietærgård, var ved middagstid startet hos skovfogeden, Lars Christensen, i Tykkeskoven med at lede efter bukken.

Kl. 21. 00 havde han stadig ikke fået færten af bukken, men han og forvalter Thye på Iselingen var sikre på, at dyrene ville indfinde sig i den ærtemark, der lå dér, hvor den store rundkørsel er i dag. Det plejede de, når det begyndte at blive mørkt.
Forvalter Thye, der var taget med på jagten, troede, at det var bukken, der kom op af grøften i kanten af Tykkeskoven; men det var imidlertid skovrider

Besøg på Vesthavnen 22. september

Det er noget af et scoop, at det er lykkedes Lokalhistorisk Forening at komme ind på kajen i Vesthavnen på Masnedø. Jan Cramer har givet accept på at åbne porten for vore medlemmer **lørdag den 22. september kl. 14.00.**
Der er siden sidste besøg for et årstid siden, hvor omkring 80 personer var mødt op, sket en masse. Ja, nærmest en eksplosiv udvidelse, der tilsyneladende bliver ved i det uendelige.
Storstrøms Bridge Joint Venture, der står bag bygningen af den kommende Storstrømsbro, har netop underskrevet en aftale om etablering af et nyt kajanlæg. Det er ensbetydende med, at brobyggerne kan udskibe betonelementerne til broen direkte fra fabrikken, der bliver placeret på den store, tomme grund, hvor tidligere gartneriet lå.
Der er også indgået aftale om, at Vesthavnen, når byggeriet er overstået, overtager det 150 meter lange kajanlæg. ”Det er en aftale, jeg er utrolig glad for,” siger Jan Cramer til Sydsjællands Tidende. Vi havde ikke selv penge til så stor en opgave, som på længere sigt vil være et virkeligt aktiv for havnen på Masnedø.

Det er altså **lørdag den 22. september kl 14.00**, det sker, og alle er velkommen til at komme og se og lytte med på historien om de mange tiltag, der sker på det store havneområde.

Besøg på Skovhuse Radarstation 6. oktober

Så er det her i elvte time lykkedes at få kontakt til de ansvarlige for den nedlagte radarstation i Skovhuse, Stensved. Det er ensbetydende med, at vi kan invitere vore medlemmer af Lokalhistorisk Forening på en rundtur i det, der er

.....
HUSKER
JEG
DET
HUS
FOR
HUS

Havnevej 2, 4, 6 og 8. - Nedrevet i 2012

Christensen, og Thye ramte ham lige i øjet. Han sendte smeden, Niels Hansen, afsted efter doktoren og fik skovfogeden med ud at lede efter det sted, hvor Peder Christensen lå. De fandt ham og fik bragt ham til Niels Hansens bolig, Kejserhuset, som også kaldtes Kallevadhuset. Da doktoren ankom en halv time senere var Peder imidlertid død.

Den 9. august var der afhøring af de 3 implicerede, hvor der blev optaget en politirapport på 6 sider. - Holger Munk har skrevet en kopi af politirapporten.

Kirkebogen i Ørslev siger også, at skovrider Peder Christensen døde ved en vådeskudsulykke den 7. august 1828. Hans kone, Karen Hansen, fortsatte fæstet af Nørreskovgård til sin død i 1845 med sønnen, Hans Peder Christensen, som bestyrer.

Kilder: Iselingens dagbøger og en politirapport

BESØG PÅ VORDINGBORG VESTHAVN

Følg med i udviklingen af Danmarks fremtidige storhavn

Lokalhistorisk Forening for Vordingborg
inviterer alle interesserede til at deltage
22. september kl.14.00

(se også side 15)

Ved Orevej – december 1935

Af Jens Bruun-Petersen, Ribe

Det er rygtedes helt til Ribe, at bygningen af den tredje Masnedsundbro er i fuld gang. Det skal nok give en hel del roderi og besværligheder omkring Orevej og Volmergade, og det kommer nok også til at tage sin tid.
Det kan måske være en ringe trøst, at der før har været roderi mellem Volmergade og Orevej:

Den 12. december 1935 blev den første Masnedsundbro fra 1884 sejlet ned af en engelsk damper, så jernbanetrafikken blev ganske og aldeles afbrudt. Heldigvis var den nye Masnedsundbro under bygning og så vidt færdig, at man kunne lægge spor på den. Ved i al hast at bygge nogle midlertidige jordramper fra de eksisterende spor på Masnedø og ud for Masnedsund kunne man forlægge jernbanetrafikken over den nye bro. Det var godt nok uden om Masnedsund Station, så rejsende dertil måtte stige om i Vordingborg til en bus eller Kalvehavebanens tog, som sørgede for forbindelsen mellem Vordingborg og Masnedsund stationer.

På billedet ser man stejlrampen og banearbejderne, der er ved at klargøre sporskiftet.
December 1935 (Samling Jens Bruun-Petersen)

Den 22. december 1935 kunne den midlertidige forbindelse over den nye bro tages i brug. Tiden blev ikke brugt på snak, men på handling.

Landsbypræsten og Herremanden

En Landsbypræst red engang forbi en Herregaard; Herremanden stod just udenfor, og da han ikke kunne lide Præsten, fordi denne holdt med Bønderne, sagde han til ham: ”Hvoraf kommer det vel, Hr. Pastor! At De rider paa saadan en smuk Hest? Vor Herre Jesus red dog kun paa et Æsel.” - ”Det kommer deraf, Hr. Kammerherre,” svarede Præsten smilende, ”at jeg ikke kan faae noget Æsel at ride paa, fordi man har gjort alle Æsler til Herremænd.”

Avertissementer

Da det, i Henhold til Communalbestyrelsens Beslutning, vil blive forsøgt, fra 1ste Juli af at leje Staldrum til Dragonhestene, istedetfor at anvise samme, skulde jeg herved opfordre de af Byens Indvaanere, som vilde udleje Stalde, inden 14 Dage behageligst at melde sig til Hr. Borgerrepræsentant, Kjøb-

mand Schröder. Betalingen vil blive 56 Sk. Maanedlig pr. Hest i de Stalde, som benyttes over 6 Maaneder, og 72 Sk. pr. Hest Maanedlig i de Stalde, som benyttes i kortere Tid. De største og bedst indrettede samt for Escadronen bequemmest beliggende Stalde ville selvfölgeligen fortrinlig komme i Betragtning.

Vordingborg, den 17de Maj 1847.
Oxenböll.

Billedet af nødrampen ved Orevej dukkede først op efter udgivelsen af bogen om ”Jernbanen ved Vordingborg og Storstrømmen”. Det må være taget lige før forbindelsen blev taget i brug. Man ser op ad den meget stejle rampe fra Orevej til den nye bro. Den var så stejl, at man måtte have skydelokomotiv bag på de tog, der skulle op til den nye bro: Én af stationens rangermaskiner holdt klar på Vordingborg station og fulgte med toget ned til rampen, hvor den skubbede på for fuld kraft. Når toget var skubbet op på broen og kunne fortsætte ned på den anden side, standsede skydelokomotivet og kørte tilbage til Vordingborg og afventede det næste tog. Skydelokomotivet blev altså ikke koblet sammen med det tog, der skulle skubbes, men sørgede hele tiden for at have kontakt med det. På Masnedø var et andet lokomotiv klar til at skubbe togene op ad rampen dér.

Fra januar til april 1936 blev den gamle bro lappet sammen med et midlertidigt brofag, og den 20. april blev den genåbnet for jernbanetrafikken. Derefter forsvandt begge de midlertidige ramper, og arbejdet med at bygge Masnedsundbro og Storstrømsbro færdige fortsatte uden yderligere afbrydelser til indvielsen af hele anlægget i september 1937.

Vordingborg 1847

Red. af PET

I lokalarkivets samling af eksemplarer af Præstø Amtsavis fra 1847 finder man mange interessante beretninger fra en tid, der ligger ca. 170 år tilbage. Avisen blev udgivet 1847-49 af Jørgen Ove Willerup, som kom til Vordingborg i 1846 og etablerede sig som boghandler og bladudgiver. - Læs mere om Jørgen Ove Willerup i Guldgåsen nr. 2 fra april 2016.

***A**rtiklerne Nøden og Brødhjælpen giver en beskrivelse af de fattiges - husmændenes, daglejernes og indsiddernes - vilkår midt i 1800-tallet. Det var dårlige tider i stort set hele Europa, hvilket bl.a. havde ført til stor mangel på fødevarer - især korn.*

Der fandtes ingen form for offentlig hjælp og støtte. De nødstedte havde kun privat velgørenhed at håbe på, altså godsejernes medfølelse. - Vinteren 1846-47 har formodentlig været streng!

Præstø Amtsavis og Avertissementstidende
Onsdagen den 5. Maj 1847

Nøden

Det er i en i Sandhed foruroligende Grad, at Nøden tiltager heromkring hos den fattigere Deel af Bondestanden, især Huusmands- og Indsidderklassen. Den fattige Arbejdsmand har i Vinter kun havt ringe Fortjeneste; Daglønnen er den sædvanlige, og, hvad der gjør det Onde værre er det, at selv om Nogen kunde

H.A. Brendekildes barsk-realistiske maleri ”Udslidt” fra 1889.

betale den høje Priis på Rug (omtrent 14 Rbd. Tdn.), saa kunde de ikke faae Sæden. Mange Bønder have ej engang til eget Forbrug, og dette gjælder især Fæstebønder paa slette Jorder med høje Afgifter til Godsejerne. Om Godsejerne, efter at have taget hvad Sæd, saadanne Bønder havde, nu ville understøtte dem, vil Tiden vise. I hvert Tilfælde befrygte vi det Værste; thi Brød vil og skal Folk have.

Galantitet af Dampskibet ”Lolland”

I Søndags Morges vare 8 Passagerer indskrevne af Hr. Færgeforpagter Møller i Vordingborg Færgegaard for med Dampskibet ”Lolland”, (ført af) Kapitain

Raahauge, at rejse til Kjøbenhavn. Iblandt disse 8 Passagerer var en Kjøbmand, som næste Morgen skulde afgaae med et Skib til Island, men iforveien absolut skulde afgjøre endeel nødvendige Forretninger i Hovedstaden. Ogsaa nogle Tjenestefolk, som bestemt skulde tiltræde deres Konditioner, vare blandt Passagererne. Det behagede imidlertid Kapitainen uden videre at sejle forbi Færgegaarden, saa at de indskrevne Reisende herfra kun fik Tilladelse til, for deres betalte Fragtpenge, at - see paa, at Dampskibet passerede. Hvad Skibets Kapitain, hvis han for resten ikke har sovet, har bildt sig ind, det maa Gud vide. Men vi formene, at et Dampskibs Rhederi kan være ikkun lidet tjent med, at deres Kapitain foretager sig at holde Publikum for Nar. At Passagererne i øvrigt toge Ekstrapost til Kjøbenhavn paa Rhederiets Regning, var en Selvfølge; men naar den Mand, der skulde til Island, og nu maaske ikke kunde faa sine fornødne Handelsanliggender afgjorte i Kjøbenhavn, paa Grund af hans sildige Ankomst, derved skulde lide Tab, enten ved derefter at maatte opsætte sin Reise eller selv fragte et Skib; saa mene vi, at Dampskibet i ethvert Tilfælde bør bære saadant.

Vordingborg den 18. Maj 1847

Brødhjælpen

Den af hs. Majestæt for de begyndte fem Maaneder tildeelte Hjælp til Nedsættelse i Brødprisen vil for denne By ikkun udgjøre omtrent 500 Rbd.
Fra Landet er os meddeelt, at der i en By for nogen Tid siden kom en Huusmand til en Sogneforstander og begjerede Rug; thi hvis han ikke for Betaling kunde faae noget til Brød, var han nødsaget til enten at stjæle eller, med Familie, sulte. Fra et andet Sted have vi modtaget lignende Beretninger.

Sluttelig et par vittige, små indslag. Også dengang hørte den slags til dagbladenes repertoire:

Snørlivets Nytte
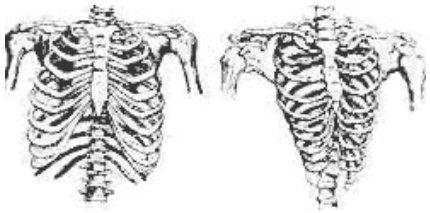
En Doktor i Filosofien eller Tænkekunsten beviser, at Damernes stærke Indsnøring er en Velgjerning, idet han siger, at den borttager alle taabelige Fruentimmer fra Jorden og lader kun de fornuftige blive tilbage, for at disse vil blive gode Koner.